

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Uradništvo in naša vlada.

Pred kratkim je »Jugoslavija« priobčila o uradniškem vprašanju zanimiv sestavek. Sestavek pove namreč, da je naša vlada do svojega uradništva krivična, kakor bržčas nobena na svetu. Zakaj, ko ima ena kategorija državnih nameščencev plače, ki vsaj približno odgovarjajo draginji, ali pravičnejše, vrednosti našega denarja, ima drugi dohodek, ki ga tira skoro v obup.

Sestavek ni popoln. Navaja samo dve skrajni kategoriji državnih nameščencev: neusmiljeno slabo plačano administrativno uradništvo in razmeroma dobro plačano častništvo. Če bi se bil pa člankar ogledal malo dalje, videl bi bil še cel kup kategorij, za katere vse ima država različno merilo. In če bi se bil nad tem malo zamislil, izpravič bi zlasti, da se država pri plačevanju svojega uradništva ne ravna po kakih socialnih ali kulturnih vidikih, da prav tako ni zanimala vedno večje ali manjše delo ene ali druge kategorije, temveč da gre pri odmeri in določanju plač edino-le s stališča, koliko se ima kake uradniške kategorije bati. Zato imajo nameščenci, ki so bolj organizirani, veliko boljše plače kot drugi, glede katerih misli država, ali točneje nena meščanska klikarska vlada, da se jih ni treba bati.

To dejstvo naj bi bilo uradništvu migljalo, kako edino se bo moglo kedaj uveljaviti. Mogoče mu bo to samo potom organizacije, ki bo neodvisna od sedanjih meščanskih strank in ki bo to svojo nezavisnost uveljavljala tudi v dejanjih. Kajti demokratska stranka, ta samozvana prvoboriteljica za uradništvo, se iz njega zadnje čase že naravnost norčuje. Kako

naj človek drugače krsti besedinčenje poslanca Reisnerja, ki hvali vse vprek, državo in vlado in stranko, in pripoveduje, koliko žrtvuje in daje za uradništvo, pa mu ne da niti tega, kar mu gre po vsej pravici. Hvali vlado, koliko misli dati uradništvu, pa ga ni sram zamolčati, da bi tudi v tem slučaju v službi osiveli in višje kvalificirani uradniki že davno toliko ne veljali kakor nižje kvalificirani častniki. Zakaj nam gospod Reisner tega ne pove? Jeli smatra to za pravično? Ali glavno: zakaj z. Reisner enkrat z vso odločnostjo ne pove tega svojli vladi? Samo malenkost zahteva uradništvo od njega: da namreč pove vladi resnico, resnico o brezprimerni krivičnosti prav te vlade do uradništva.

Gotovo bi ne bilo toliko slabega razporeditve med uradništvom, če bi delila vlada plačilo po zaslugah in z enako pravično mero za vse. Češkoslovaško uradništvo ni veliko bolj situirano od našega in avstrijsko morda celo za spoznanje slabše. Ali nekaj je, kar povzroča, da uradništvo tamkaj lažje prenaša težko breme pomanjkanja: Prvič zavest, da država stori zanj vsaj deloma, kar je mogoče, in drugič prepričanje, da je vlada do uradništva kot takega pravična, da morajo pač vsi državni uslužbenci solidarno in enakomerno prenašati težke čase, da pri enakokvalifikaciji ni niti častnik, niti kdo drugi privilegiran pred katerimkoli državnim nameščencem. Te zavesti pa naše uradništvo ne more imeti, narobe. Čedalje bolj se mu mora vrvati zavest, da hoče naša vlada iz svoje krivičnosti napraviti cel urejen sistem.

Polemika.

(Odgovor s. F. Uratniku.)

Ni se mi zdelo potrebno odgovoriti »Jugoslaviji« na njeno nedeljsko notico. Če jo zanima, si lahko poišče odgovor sama v seriji člankov, ki so izšli v »Napreju« v štev. 18. do 28. »Jugoslavija« jih gotovo ni čitala, sicer bi molčala kakor molčijo drugi.

Odgovoriti pa moram s. F. Uratniku. Pravi, da je temeljna ideja zadruga »Peka« pravilna, da pa je pot zadruga nenepravna in nevarna.

Z vsakim dnem padamo nižje; ali že nismo na dosti nenavadni poti? Ali mislite, da bomo prišli s te nenavadne poti, ki pelje naravnost v prepad, po navadni poti nazaj? Ali se Vam ne zdi, da bodo izzvale sedanje derutne gospodarske razmere, če jih ne zavremo o pravem času, še čisto drugačna »nenavadna« pota? In tista pota bodo res nevarna, ne pa ta naša pot, ki ne računa z nobeno spekulacijo, ki ne obeta nobenega velikega dobička po-

samezniku, temveč samo korist slehernemu s tem, da mu zagotovi vrednost njegovega dela. Mogoče pa obstoja vsa »nevarnost« ravno v tem? No, za s. Uratnika gotovo ne, on ni dobičkar, zato pa nestrpno čakam, da nam pove, v čem vidi to nevarnost!

Zavračam pa njegovo opazko glede grotesknosti. Tudi s. Uratnika moram opozoriti na članek »Država ali posamezniki« v štev. 27. »Napreja«. Tam je povedano, da naj država sama najprvo preizkusi. Zadruga »Peka« je podoben preizkus. Zato si nikakor ne moremo staviti takih ciljev, da bi moglo vplivati naše stremljenje groteskno.

Naše ljudstvo razumeva v svoji poštenosti in solidnosti vedno bolj upravičenost žitne valute, in zanimanje za zadrugo »Peka«, ki je z vsakim dnem večje, dokazuje najlepše, da se je misel zagibala in gre svojo pot med ljudstvom. S tem bo prenehala grotesknost tudi pri nevarnih Tomažih.

J. B.

ZASPANI LJUBLJANI!

Že od nekdaj je znana Ljubljana kot zelo zaspano mesto. Ta zaspanost je baje nekaka bolezen, ki je razširjena po Ljubljani in ki se je drži ravno tako zvesto kakor megla.

Da živijo v Ljubljani ljudje, ki se ne strinjajo s prislovico »Ljubljanec zaspanec«, to nam pričajo le še gostilne, ki so v bujnem razvoju. Razni kvarteti se čujejo iz njih, če greš mimo, mnogokrat se poskušajo tudi solisti. Ali je »božja kapljica« kaj kriva, če se mnogokrat poliva po mizah? Po 11. zvečer pa vidiš, kako stopajo iz gostiln inženirji, ki merijo na širino ljubljanske ulice. — Po ljubljanskih kavarnah se kuje visoka politika in brcajo nekake krogle, kateri pripravi pravi gospoda biljard.

Ljubljana je jako bogata na raznih družtvih, katerih mnoga imajo najrajši svoje seje v gostilnah; pa tudi resnih naprav ni revna. Zelo rad gledam pri ljudeh z rdečimi nosovi in pri ljudeh, ki pasejo dolčas po kavarnah, na najrazličnejše znake, ki jih nosijo v gumbnici. Ti znaki mi dajo mnogokrat misliti. Včasih pa poslušam ljudi, ki se po gostilnah tako navdušujejo za proletarijat, da si mislim: Kako srečen si, proletarijat, ker imaš tako dobre zagovornike. Mnogokrat se je že tudi dogodilo, da je kdo svoje navdušenje podkrepil s tem, da je kazal na znak, češ, jaz sem pristaš SSJ in zanjo dam vse in vsi volite samo njo! Dober človek, kaj ne?

Ko pa pridem drugi dan na diskusijo, pa se vedno čudim, da nobenega izmed navdušenih ne vidim.

Mnogo poznam socialistov, ki se kot taki tudi priznavajo, pa vendar jih nikdar ne vidiš na diskusijah in na shodih, pač pa vedno v istem času, ko se diskusija ali shod vrši — v gostilni ali kavarni.

Kako malo pojmovanja, kako malo resnosti je v teh ljudeh! In vendar se vedno in vedno hudujejo, da politična organizacija ni zanič. Kdo pa tvori pol. org.? Ali mar odbor? Ljubljanska politična organizacija ima dovolj pristašev, ti tvorijo organizacijo. In če ti rajši sede v gostilnah in kavarnah, namesto da bi vršili svoje članske dolžnosti, potem pa vse zabavljanje pade zopet nanje same.

Vsak petek ob 8. zvečer se vrši v mali dvorani Mestnega doma diskusijski večer. — Ljubljančani, socialisti, udeležujte se teh diskusijskih večerov!

Ne izrabljajte imena — »socialist«, kajti socialist je le tisti, ki ne le socialistično misli, temveč tudi socialistično dela!

Pokažite, sodrugji, da vam socializem ni le stvar simpatije ali pa antipatije, temveč resen boj za osvoboditev proletariata. — Zaspana Ljubljana — vstan!

DELAVEC BREZ DELAVSKEGA ČASOPISA JE KAKOR VOJAK BREZ PUSKE.

Politične vesti.

+ **Atentat finančnega ministrstva na državne nastavnice!** V teku prihodnjega tedna bodo razpravljali v finančnem odboru o predlogu finančnega ministrstva, da se ukinejo draginske doklade vsem družinam državnih nastavnic in vsem onim delavcem, ki so zaposleni v državnih podjetjih.

+ **Spomenica Hrvatskega bloka.** V Belgradu se trdovratno razširja vest, da je sestavil Hrvatski blok na svoji tretji seji dne 14. januarja spomenico »Vloga Hrvatske v gospodarski in politični konsolidaciji Evrope«, ki jo bo odposlal na genovsko konferenco.

+ **Stavka čeških rudarjev še ni končana.** Stavka se nadaljuje in je malo upati, da bodo izpadla pogajanja ugodno, ker je proti vsakemu pričakovanju nastopila razlika glede delavnega časa, ker zahtevajo lastniki, da se mora v rudarskih obratih do zadnje konsekvence držati 48-urni delovni čas.

+ **Zastopniki male antante o enotnem nastopu.** Med zastopniki male antante se vrše dogovori o enotnem nastopu na genovski konferenci, ker je ruska sovjetska vlada baje sprejela med svoje zastopnike tudi nekatere komunistične voditelje iz držav male antante, med katerimi imenujejo tudi predsednika parlamentarnega kluba komunističnih poslancev v Belgradu, dr. Sima Markovića.

ČLOVEK Z NEŠTETIMI IMENI. PRAVICA PO MEŠČANSKEM POJMOVANJU.

Z »dolarskimi princem« in drugimi nečednostmi na ljubljanski glavni pošti bi se ne bavili v toliki meri, da se niso v zvezi s temi zadevami pojavile stvari, ki na zelo drastičen način prikazujejo čudne pojme, kakor jih imajo naši merodajnejši o krivdi in kazni, da nam niso te stvari znova potrdile obstoja tkzv. razredne justice. Med Utrinki smo danes ponatisnili enega, ki zelo nazorno pripoveduje, kako je s tako vrsto justice in čigar smisel je v kratkem tale: Če gladen revež pobere kje na cesti gnilo jabolko, da vsaj nekoliko uteši potrebo svojega želodca, ga zaprejo, da postane črn; če pa napravi kak »višji« ali, kakor pravijo, »ugledni« človek visoko lumparijo, se bodo sprožile vse sile, da lumparija ne pride v javnost, krivec pa če mogoče ne do zaslužene kazni. Čim višji je lump, tem bolj se zastavi skrivnostne sile; na neki stopnji sploh ne pride več v poštev, da bi njegov greh smatrali kot greh; na najvišji stopnji socialnega položaja pa se njegove nečednosti proglasijo kot čast, ropar in ubijalec postane po pojmovanju meščanske družbe — ženi. N. pr. takle Napoleon i. dr.

Da ne bodo naši bralci mislili, da glede naših razmer pretiravamo, navajamo naslednji slučaj izza procesa proti »dolarskim princem«: Glavni krivec med obsojenci je gotovo Alojzij Arzelin, človek iz »ugledne rodbine«. Vsi drugi še niso imeli prilike, da se do takega ugleda dokopljajo, zato pa tudi niso imeli »pravice«, da bi uživali neko dobroto, kakor jo je omenjeni Arzelin. Ker ne gre, da bi takega človeka navaiali pod imenom, s katerim je revežem iz daljne Amerike in revežem v domovini kradel težko zaslužene novčiče, so te dni razna uredništva dobila »migljaj« in ker ima naša žurnalistika meščanskih nazorov dovolj v svojih kosteh, se je temu migljaju tudi pokorila.

Lahko pogledate v ljubljanske buržoazne dnevnike zadnjih dni in berete pod tozadevno rubriko, kako je Arzelina Aloj-

zija lahko vse preurediti: v »Jugoslaviji« n. pr. — Alojzij Arzelini, v »Jutru« — Acelin, v »Novem Času« — Azzelini Alojzij, v »Narodu« — Alrezin Vekoslav in Acelin, v »Slovencu« — Alrezin Alojzij. Zanimivo, ne? In to pri listih, ki bi se ne branili s polnim imenom in z vsemi podrobnostmi navesti, kako je revež-proletarec na cesti kihnil in kako ga je potem 20 policajev gnalo v železju pred oko pravice! To je nesramnost, ki si jo morate proletarci dobro zapomniti! Naj vam bo obenem dokaz, koliko zaslužijo vere meščanska časopisna poročila!

Iz »ugledne rodbine«?! Smešno: Če je človek res iz poštenega pokolenja in je užival tudi boljšo vzgojo, ki si je proletarec ne more kar tako privoščiti, tedaj bi moral tembolj vedeti, kaj sme in kaj ne sme! Tako sodimo mi.

Sicer pa pripominjamo, da to ni vse, kar so izvestni krogi in mošje skušali pri dolarski aferi zakriti. Že večkrat smo povedali, da so v umazani zadevi soudeležene tudi neke osebnosti z zelo belimi rokami. Teh oseb, glavnih krivcev, nismo opazili na sodni klopi. Vemo, da skušajo po vseh pravih utečih neprijetnostim in da jih ščitijo »višje sile«; toda, gospodje, pazite: Če vsi drugi molčijo, mi še nismo umolknili in nihče ne uide kazni. Če mislite, da ste že na varnem, se zelo motite! Pri Filipih se bomo videli!

Dnevne vesti.

Pikanterije »dolarske afere«. Razpravo proti »dolarskim princem« so večeraj zaključili. Od mnogih strani smo dobili poročila, da je zavzemal naš list izmed vseh ljubljanskih dnevnikov najbolj pošteno in odkrito stališče poštne afere. In tudi danes se ne moremo vzdreti, da ne bi omenili izmed mnogih nerednosti, ki so se godile ob tej priliki, samo eno nerednost, ki kaže v bengalični luči, kakšne desperatne razmere vladajo pri tukajšnjem sodišču. V ponedeljek 6. t. m. je prišel k predstoječi razpravi brat nekega obtoženca, ki so ga poslali k oficijal Kuštrinu, ki je razdeljeval vstopnice. Ta pa ni hotel o vstopnicah prav nič slišati in je kratkotalo odbil ponovno prošnjo z motivacijo, da so že vse oddane in da so jih prejele samo »višje glave«. Ko pa je obtoženec brat omenil, da je že teden preje pošiljal svojo nečakinjo, da bi si zagotovil mesto brez uspeha, je g. oficijal odvrnil, da je zato odslavljal prosilce, da si je notiral njihova imena, ker je g. predsednik hotel vedeti, kake ljudje bodo navzoči pri razpravi. S približno istimi pritožbami so se obrnili na naše uredništvo tudi drugi prizadeti ljudje. — Včeraj ob 2. popoldne so razglasili obsodbo, po kateri so dobili obtoženci od 4—17 mesecev težke ječe, trije pa so bili oproščeni. Prvi državni pravdnik je v svojem govoru povdarjal, da tudi nekaj starejših gospodov na pošti ni bilo na vrhuncu svoje dolžnosti, ker so pili z obtoženci v uradu, padali po stopnicah in jim vile prodajali. Taki kontrolni organi spadajo tudi na zatožno klop in on upa od poštne uprave, da bo z železno metlo odstranila ves smrad iz svojih uradov. Omenil je tudi, da so bila namigavanja kakor da je poštna direkcija udeležena pri dolarih ali znamkah brez podlage, ker ni nobena priča niti namignila tozadevno na kako krivdo direkcije.

Društvo tiskarnarjev v Sloveniji naznanja, da je radi velikega podražanja vseh materialij in papirja ter zvišanja delavskih mezd primorano primerno zvišati cene vseh tiskovin. (Danes ne bomo obširneje spregovorili, toda k stvari se se povrnemo. — Ured.).

Finančna delegacija objavlja uradno, da je finančni minister rok za vložitev napovedi dohodkov podaljšal do konca februarja t. l. Na to se opozarjajo vsi davčni obvezanci, ki dosedaj še niso vložili napovedi, naj vsaj v podaljšanem roku zadostijo svoji dolžnosti, ker se jim bo sicer dohodnina in rentnina odmerila brez nadaljnjega poziva na podstavi uradnih pripomočkov.

Dunajska medicinska fakulteta priredi od 13.—25. februarja V. mednarodni nadaljevalni tečaj pod naslovom »Frankheiten der Verdauungsorgane«. Udeležniki morajo kot režijski prispevek plačati samo vpisnino, katera znaša za Jugoslovane 5000 K. Interesenti naj čimprej priobčijo ime in naslov kakor morebitne želje z ozirom na stanovanje uredništva lista »Wiener Medizinische Wochenschrift«, Wien IX. Porzellangasse 22. Zdravnikom, ki se nameravajo udeležiti tega tečaja, se bo potovanje olajšalo.

Ljubljana.

Darilo za slepce. S. dr. Ljudevit Perič je povodom svoje poroke daroval Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12 znesek 2000 K.

Kako postopajo narodni socialisti s svojimi uslužbenci. V narodno-socialni Spl. gosp. zadrugi so odslovili kar na lepem v najhujši zimi uslužbenko, vdovo in mater treh otrok, ne da bi ji povedali pravega vzroka. Če ni bil morda vzrok v tem, da se jim je ponudila manj sposobna moč, ki pa je pripravljena delati za manjšo plačo. Omenjena uslužbenka, ki je bila nastavljena kot prodajalka, je vsikdar pošteno izvrševala svoje dolžnosti, kar potrdi lahko poslovodja narodno-socialne gospodarske zadruge. Delala je navzlic temu, da so ji dajali plačo, ki je za današnje razmere pod vsom, posebno če pomislimo, da je morala z njo preživljati tudi trojico otrok. Plačevali so ji namreč 40 K na dan. Uslužbenstvo se je potegovalo že 10 mesecev zama, da dobi povišek, dasi prodajajo v zadrugi n. pr. škaflijo moke sedaj po 24 K, ki so jo imeli v zalogi še pred 10 meseci po 16 K. Še neko drugo nekorektnost so napravili narodno-socialni gospodje: Uslužbenka je preje vzela predujem, da si kupi čevlje, pod pogojem, da bi vračala tedensko po 40 K. Toda pri odpovedi so ji obdržali od plače kar 614 kron, tako da ji je ostalo samo 16 kron. Kako naj reva s tem denarjem živi? Nadaljnih komentarjev menda ni treba nobenih. Socialni čut tkzv. narodnih »socialcev« je že z navedenimi dejstvi dovolj jasno očitna. Vprašamo samo, kako dolgo bo še del zaslepljenega delavstva iskal svoje rešitve v »delu« brezprogramne frazerske narodne socialije?

Produktivna zadruga čevljarških mojstrov za Slovenijo vabi na II. redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 12. t. m. ob 2. popoldne v restavraciji Narodnega doma. Če na doiločeno uro občni zbor ne bi bil sklepščen, se bo vršil pol ure kasneje s prvotnim sporedom in bo brezprogramno sklepčen.

V tednu od 29. pr. m. do 4. t. m. se je porodilo 36 otrok (20 m), umrlo pa 32 oseb (19 ž), največ za jetiko (7), za pljučnico (3) in za zastrupljeno rano (3). Prijavljena sta bila 2 nova slučaja škrlatice, 1 ošpic in 2 otroške vročice.

Mesečni shod podružnice čevljarških pomočnikov v Ljubljani se bo vršil v nedeljo, dne 12. februarja t. l. v prostorih restavracije »Zlatorog«, Gosposka ulica 3. Začetek ob pol 10. dopoldne. Ker je dnevni red jako važen, prosimo polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Maribor.

Gospodu Antonu Krepeku, občinske-mu svetniku SLS in dopisniku »Novega Časa« v Mariboru. »Novi Čas« je prinesel izpod Vašega cenjenega peresa dve notici pod naslovi »Čedna družba« in »Mariborski vodilni socialisti«, v katerih posvečate posebno pozornost moji osebi. Na tem mestu se Vam zato iskreno zahvaljujem in toplo priporočam. Pripravljen sem Vam pa v znak iskrenega prijateljstva odstopiti takoj vse moje »milijone«, s katerimi zmorete osrečiti Vašo cenjeno družbo. Ako bo to zadostovalo za odkup demagoške omejenosti s katero Vaš list operira, seveda v naprej dvomim. Z odličnim spoštovanjem Lojze Slanovec.

Celje.

Bratomorilci se združujejo s kapitalistično reakcijo, da pokažejo svoje hlapčevsko delo. Eden take vrste agitator, Reiniš Alojzij, se nahaja v državni cinkarni. Ta nekdanji sodrug in predsednik podružnice stavbinskih delavcev v Celju, je bil iz omenjene organizacije izključen, ker ni bilo vse v redu! — Trdil je tudi, da predsedniku ni treba prispevkov plačati. Sedaj je prevzel vlogo Samostojne delavske Unije v državni cinkarni ter obljublja delavstvu, da bo on vse bolje napravil. V to svrhu ima nolo, s katero pobira podpise za kapitalistično organizacijo. Sodrugi v cinkarni, varujte se takih delavskih izdajic! — Povejte jim, ki vas hočejo iz maščevanja prodati reakciji, da so bratomorilci!

Ptuj.

SHODI V PTUJU.

V soboto, 11. t. m. se bo vršil javen železničarski shod z dnevnim redom:

1. Železničarske zahteve in vlada.
2. Enotna železničarska organizacija.

Shod se bo vršil pri »Belem križu« ob 6. zvečer.

V nedeljo, 12. t. m. ob 9. predpoldne se bo vršil javen ljudski shod z dnevnim redom:

Kam jadramo?

Tudi ta shod se vrši pri »Belem križu«. — Na obeh shodih poroča poslanec sodrug Kopač.

Udeležite se shodov v obilnem številu.

DOPIS IZ CELJSKE OKOLICE.

Sedaj že vsak dan bolj razumemo, zakaj so se gospodje, ki so tako dolgo gospodarili v okoliški občini, tako branili in tekali celo v Ljubljano k deželni vladi in na vse konce in kraje, da bi onemogočili socialistom do veljave.

Občina nima za svoje ulice nobene razsvetljave. Če greš po Gaberji, se ti nenadoma pripeti, da se zaletiš v temi na kakega človeka. Na Bregu in v Zavodni je ravnotako. Tik pred občinskimi volitvami so dali napeljati iz mesta do občinske hiše električno razsvetljavo, toda od občinske hiše sta dobila napeljavo dva gostilničarja. Da se ne bi skregala, sta sklenila medsebojno solidarnost, ker je eden klerikalec in drugi demokrat. Tudi kapucini so dobili 84 žarnic. V sobo občinske posvetovalnice niso dali nobene luči, ker itak niso imeli skoro nobene seje, ko je ta posel opravljalo samo par oseb. Da bi bili vsi zadovoljni, je dobil občinski tajnik Perc brezplačno razsvetljavo. Mislili so, dokler so gostilne odprte, se itak sveti skozi okno, potem pa razsvetljave ni več treba.

Sedaj pa mešetarijo, kdo bi naj vse te stroške plačal. Baje so plačevali obč. odborniku g. Božiču, ta pa ni občini nič

odračunal. Kaj ne, mi smo naprednjaki! Kaj nam pa morejo? so si mislili. Sedaj jim na že gre bolj grenka, kaj, g. Božič? Iz aktov je tudi razvidno, kako so gospodarili z občinskim imetjem. Občina je morala plačati samo za 400 kg cementa 920 kron, a bivši župan je prodal g. Božiču 600 kg za 980 kron. To je za 400 K ceneje, kot je občina plačala.

Drug drugemu treba pomagati; takrat smo vsaj nekaj razumeli in sedaj? Ti sociji nič ne razumejo, kako bi človeku pomagali. Zaraditega smo tudi proti temu, da bi se sedanjemu županu, ker je navađen delavec in ima doma otroke, odškodnina zvišala. Potruditi se treba, da ne bo dosegel, da se sklep spet razveljavi, da ne bo vsepovsod zraven stal. Če ne bo mogel shajati, bo že odstopil, takrat bomo hvala bogu spet sami gospodarji. Tako mislijo gospodje, mi jim pa bomo že drugo zapeli.

Kulturni vestnik.

Orkestralno društvo »Glasbene Matice« nastopi po daljšem odmoru v ponedeljek, 13. t. m. Po Čajkovskem, Beethovenu in Lisztu si je izbralo to pot društvo veliko fantastično simfonio Hektorja Berlioz, grandiozno delo za veliki orkester, ki je vsled svoje elementarne sile, s katero deluje na poslušalca, stalno na programu svetovnih simfoničnih koncertov. Od občinstva pričakujemo, da bo znalo ceniti neumorni trud in požrtvovalnost društva in napolnilo unionsko dvorano v Ljubljani na dan koncerta do zadnjega kotička.

»Priroda«, 1. številka letošnjega letnika je izšla. Ima zelo zanimive članke, kakor o živalstvu v jugoslovanskem Primorju, o pomenu rastlinstva, zanimivosti iz življenja žuželčnih ličink (v cirilici), o pračloveku, kakor so ga odkrili v zadnjem času, članek o borbi za Zinsteinovo slavno teorijo relativnosti, drobiž itd. »Priroda« je zelo lep list, ki prinaša poleg člankov naših najboljših naravoslovcev tudi lepe slike in je urejevan po vzorcu najboljših nemških popularno-znanstvenih revij. Našim bralcem ga toplo priporočamo. Izdaja ga Hrvaško prirodoslovno društvo v Zagrebu in stane letno 15 Din., za dijake 8 Din.

Prejeli smo »Jadranko«, list, ki ga izdaja žensktvo v zasedenem ozemlju. Prinaša med drugim začetek žaligre »Veronika Deseniška«, ki jo je spisal M. Gregoričeva, članek o ženski volilni pravici, o duhovniškem celibatu, potopis z izprehoda v Skandinaviji, več pesmi in razno drobnarijo za gospodinje. Letna naročnina za Jugoslavijo 100 K, uredništvo in uprava je v Trstu, Via Scoreola 492/1.

VRHNIŠKE NOVICE. SLOVENSKA BANKA IN TOVARNA KONZERV.

Pod bliščečim narodnim imenom »Slovenska banka« se skriva klerikalno-internacionalna židovska družba kakor: znani dunajski žid Wetzler, profesor Eugen Jarc, Karel Kauschegg itd. Slednjega ime že jamči, da je nositelj imena pristni (?) Slovenec. Usnjarijem dobro znani Jean B. Pollack, menda Mojzesovega pokolenja, Rado Legvart, znan od vnovčevalnice za živino in iz svoječasnih v »Slovenskem Narodu« izhajajočih člankov, katerih pisec je bil baje g. Ribnikar, slednjič g. Gabrijel Jelovšek, tast Polacka in Legvarta, in veleposestnik na Vrhniki in drugi.

Omenjena družba je tudi glavna nositeljica tukajšnje konzervne tovarne. Gospodarstvo v tej tovarni nikakor ne more

odgovarjati današnjim potrebam, kar dokazuje dejstvo, da tovarna, zastopana edino le v osebi g. Legvarta, ne more zvišati mezd delavstvu, ker ima deficit. V odgovoru na spomenico delavstva glede zvišanje mezd odgovarja g. Legvart med drugim dobesedno: »Ker pa uvidevamo, da naše najboljše žrtve in humanitarne naprave ne pomagajo nič, zato smo sklenili, da obrat polagoma zapremo. Zguba, katero smo že dosedaj napravili s tem obratovanjem je tako velika, da je ne moremo za nadalje več zagovarjati nasproti našim družabnikom... Legvart l. r.« — Če odgovor g. Legvarta, naslovljen na pokrajinsko upravo, oddelek za socialno politiko, delavski odsek v Ljubljani, odgovarja resnici, potem je dolžnost vlade, da se o grozečem konkurzu (sodeč po omenjenih besedah) natančneje informira in potrebno ukrene; sicer pa — če tovarna nima zgube — bo mogoče vlada vendar le imela toliko moči, da prisili tudi vsegamogočnega akademsko izobraženega (po njegovem lastnem zatrdilu!) g. Legvarta, da se enkrat pogajanj udeleži. Doslej smo čakali na to brezuspešno.

Dopisi.

Iz Pojččan. Tukajšnji gospod Franc Rotman, prožni mojster oziroma klerikalni svetovalec, je zelo vrl možakar, zato moramo o njem par besed spregovoriti. Omenjeni gospod je nastavljen pri južni železnici, in nam torej ni znano, kako da je obenem tudi lesni trgovec. Gospod Rotman si pusti od železničarskega mizarja delati različno pohištvo, če pa on mizarja plačuje, smo zelo radovedni; ravnotako ima za služkinjo enega delavca, katerega plačuje železnica. Vprašamo torej našo direkcijo, kdaj se je naš službeni red tako spremenil, da lahko prožni mojster z lesom trguje, in železniške delavce za svoje zasebno delo porablja. Še nekaj. Pred tremi leti je prodal gospod Rotman stare železniške prage in stranka, ki mu jih je plačala, jih še do danes ni prejela in se bode zato pritožila pri ravnateljstvu. Mislimo, gospod Rotman, za danes je zadosti; prihodnjič vam povemo še kaj več. — Na svidenje!

Prevalje. G. šolski voditelj Pavel Kešir nam sporoča, da je bil popravek v eni zadnjih »Naprejevih« številčk glede premoga za prevaljsko šolo v toliko netočen, ker smo nekako v tem smislu pisali, da je bilo v nakazanih premogovnih množinah v splošnem precej nerabnega zdroba, ki se je pa nahajal le v desetih centih, kakor jih je dalo rudniško ravnateljstvo šoli kot predujem. Sicer pa stojita v prejšnjem dopisu g. ravnatelja dva stavka, iz katerih smo bili primorani sklepati, da je bil zdrob tudi v drugih nakazanih množinah, vendar ne bomo stvari dalje razpredali. G. ravnatelj nam tudi piše, da je bil šolski pouk faktično dva dni ukinjen, s čimer nam je torej potrjeno, da je šlonel dopis našega dopisnika na resnični podlagi. Zdaj smo menda na čistem? Zadeva je za nas končana. Seveda smo pa vedno pripravljeni, da opozorimo vlado na izpolnitev njenih dolžnosti do prevaljske šole.

Šport.

IV. smučarski izlet letošnjega smučarskega tečaja se bo vršil v nedeljo, dne 12. t. m., in sicer v Bohinju. Odhod z večernim sobotnim vlakom ali nedeljskim jutranjim vlakom. Nadaljna pojasnila v nedeljo dopoldne po prihodu jutranjega nedeljskega vlaka v hotelu »Markež«.

Po svetu.

— Roparske tolpe v berlinski okolici. Kakšne razmere vladajo v državi reda in kulture, v Nemčiji, o tem nam vsak dan pripovedujejo lokalne rubrike nemških časopisov. Berlinski listi tožijo te dni, da so roparski napadi večjih tolpe na posamezna gospodarstva ali tudi manjše vasi v berlinski okolici skoraj na dnevnem redu. Te tolpe broječe deset do petnajst mož, obstoje večinoma iz zločincev berlinskega vele mesta, ki so svoje »delovanje« preložili na deželo, ker jim je v mestu varnostna straža na neprijeten način vedno za petami. Posamezni »specialisti« so se naselili v berlinski okolici, organizirane tolpe pa so se razdelile po deželi, kjer z največjim uspehom. Kakor poroča »Vossische Zeitung« je ena teh tolpe napadla te dni v Kecinu ob reki Havel, kjer je uradništvo ravno preštelo prispele denarne pošiljke, neko banko. Kmalu zatem je neka z revolverji in ročnimi granatami oborožena tolpa oplenila dvorec Sommerfeld. Pet razbojnikov je plenilo v dvorcu, ostali pa so zasedli in stražili dohode. Roparji so odnesli nad 50.000 mark in mnogo dragocenosti. Rodbino so zaklenili v neko sobo, kjer so ji pretili s smrtjo, ako bi kdo klical na pomoč ter potem mirno odšli s svojim plenom. Roparjem kljub odločnim ukrepom policije še niso prišli na sled. V Schebuschu je neka roparska tolpa ustavila na cesti poštni voz, postrelila vprežene konje in skušala razbiti blagajno. Umori in ropi v Berlinu samem pa se tako množijo, da postajajo gotovi deli mesta ponoči naravnost nedostopni. Berlinska policija je organizirala posebne »Ueberfallkomando«, katerih naloga je, da neposredno po vsaki prijavi nasilstva v avtomobilih hite na kraj nesreče.

— Mična zgodba iz Pariza. Pariška policija ne ve, ali naj bi se smejala ali pa jezila nad šalo, katero je na njene stroške vprizoril sin grofa de Thoisy. Neki telefonski poziv je prišel na Champ Elisees policijsko postajo, v katerem se je glasilo, da so vlomilci udrti v stanovanje grofa na aristokratski Rue de Astorg. Policisti so bili takoj poslani v dotično hišo. Tam so izvedeli srce pretresujočo povest iz ust osemnajstletnega Jean de Thoisy, kako je čul čudne glasove v študijski sobi svo-

jega očeta, kako je prijel za bodalce ter se polagoma splazil v sobo. Tam je našel dva maskirana bandita, s katerima se je baje spoprijel v boju. vrednem najhujšega v »Treh mušketirjih«. Dobil je zarezo na roki, a se je maščeval s tem, da je potisnil svoje bodalce prav do ročaja v hrbet enega izmed banditov. V akcijo so nato stopili revolverji in zopet je bil mladi grof močnejši, nakar so vlomilci, siti boja, pobegnili skozi okno. To storilo je na videz potrjevalo kri, koje znake je bilo najti na preprogah in pohištvu. Krvava sled je tudi vodila do okna, a tam izginila. Po temeljitih preiskavi je policija dognala, da so živeli roparji le v domišljiji mladiča, ki je priznal, da je imel najbrž halucinacije, ki so bile posledica preveč pogostega čiščenja številnih pivnic.

— Rusija in umetnost. »Umetnost in politika sta v Rusiji povsem ločena«, se je izjavil Šaljapin v Clevelandu po končanem koncertu v pogovoru s časnikarskimi poročevalci. »Rusko ljudstvo ni še navzlic srce pretresujočim skušnjam zadnjih let nikdar odreklo svoje lojalnosti lepim umetnostim, posebno godbi.« Šaljapin je tipičen Rus. Velike korenjaške postave, svetlih las in prijaznega pogleda. Po končanem koncertu ni kazal nikake telesne utrujenosti, kot je običajno pri umetnikih po završenem koncertu. Mirno je kadil svojo cigareto in sprejemal priznanja, ki so mu izrekli okrog stoječi. O dogodkih tekom revolucije in o njegovih osebnih doživljajih ni hotel govoriti. Znano je, da je bil Šaljapin velik ljubljenelec carskega dvora, a ga tudi sovjetska vlada tako visoko čisti, da mu je dala na razpolago posebno palačo v Moskvi. Šaljapin je tekom vse revolucije ostal v Rusiji. »To je vse končano sedaj,« je dejal Šaljapin. »Nikake želje nimam, vse to za vedno držati v spominu. Jaz gledam raje v bodočnost, kot pa da bi žaloval nad preteklostjo.« Res je, da mi je bila carska vlada naklonjena. Toda car je mrtev, in zdaj upam, da si pridobim naklonjenost sveta. Umetnost ne sme poznati nikakih mej. Ali ni tako?« je odvrnil Šaljapin diplomatično, ko se ga je skušalo zvoditi, da bi začel razmotrivati svoje razmerje s carsko in pa sovjetsko vlado. »Brez ozira na to, kakšna bo politična bodočnost Rusije,« je rekel Šaljapin, »je gotovo, da bo vedno obdržala svojo

ljubezen za lepe umetnosti. Njeno ljudstvo lahko trpi pomanjkanje in lakoto, toda želje po ustvarjanju lepih reči to ne bo nikdar ubilo.«

Gospodarstvo.

Zagreb, devize: Berlin 151—153, Milan 1445—1460, ček 1440—1445, London 1322, Newyork, ček 304, kabel 305—307, Pariz 2590—2600, Praga 575—577, Švica 5950—6025, Dunaj 3.70—3.80, Budimpešta 46.50—47.50; valute: dolarji 302—303, avstrijske krone 4, rublji 22—24, češko-slovaške krone 570—580, francoski franki 2575—2690, napoleonori 1100, nemške marke 153—160, rumunski lei 232—235, italijanske lire 1440, turške lire 1200.

UTRINEK.

Ukrasti 1000 K je nezasišana tatvina.

Ukrasti 10.000 K je strašna tatvina.

Ukrasti 50.000 K je veletatvina.

Ukrasti 100.000 K je tatvina.

Ukrasti 1.000.000 K je goljuhija.

Ukrasti 5.000.000 K je korupcija.

Ukrasti 10.000.000 K je nerednost.

Ukrasti 25.000.000 K je pravni spor.

Ukrasti 50.000.000 K je insolventnost.

Ukrasti 500.000.000 K je modrost.

Ukrasti 1 milijardo K je ženialnost.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. oob. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmemo se tudi dvokolesa in otroški vozički v po no preno, emajiranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Mirna stranka išče

2 meblovani sobi

za takoj oz. za 15. februarja. Po možnosti z električno razsvetljavo in posebnim vhomom v sredini mesta. Ponudbe pod »Meblovani sobi« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobi, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačević i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

JADRANSKA BANKA

Beograd

Delniška glavica: Kron 120.000.000
Rezerva: Kron 60.000.000

Trst

Delniška glavica: Lir 15.000.000
Rezerva: Lir 5.000.000

Podružnice:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Erceg Novi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb

— Trst — Zadar — Opatija — Wien —

Jadranska

Naslov za brzojave:

Bancadria

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtečnejše in najkulantnejše.

Naš američanski oddelek stoji v zvezi z vodilnim bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliran zavod **FRANK SAKSER STATE BANK**

82 Cortland Street

New York City.